

Høringssvar til «Framtidas Steinkjerskole»

Vi viser til høring om framtidas Steinkjerskole, og sender her våre innspill til høringen fra FAU ved Kvam skole, i samarbeid med bolystgruppe oppvekst¹ i Kvam.

Høringssvaret er delt i tre deler:

1. Våre hovedpoeng (vi redegjør nærmere for disse i del 2 og 3)
2. Innspill til del 1 – Forskrift om skolekretsgrenser
3. Innspill til del 2 – Framtidig skolestruktur i Steinkjer kommune

1. Våre hovedpoeng

Her følger en oppsummering av hovedpoengene i høringssvaret:

Del 1 – Forskrift om skolekretsgrenser

- **Uheldig splitting av skolekretsen:** Følling foreslås delt mellom flere skoler, noe som bryter med prinsippet om sammenhengende grendesamfunn.
- **Tallgrunnlaget er misvisende:** Det er brukt utgåtte elevkull i beregningene, noe som gir et feilaktig inntrykk av elevtallsnedgang ved Kvam skole.
- **Ungdomsskolegrenser må harmoniseres:** Det er viktig at barneskolekretsen ikke splittes ved overgang til ungdomsskole.

Del 2 – Framtidig skolestruktur

- **Ønske om å bevare Kvam skole:** Vi ønsker at skolen og dagens kretsgrenser består, eventuelt utvides.
- **Barnets beste:** Kvam skole gir trygghet, godt læringsmiljø og tett kontakt mellom elever og ansatte. Lang skolevei ved nedleggelse vil gå ut over barns helse og fritid.
- **Kvalitet:** Skolen har gode resultater, god ledelse og arbeidsmiljø, og aktiv elevmedvirkning. Det er ingen forskning som viser at små skoler ikke gir like godt læringsutbytte og trivsel som større skoler.
- **Kommuneøkonomi:** Kvam skole har lavt vedlikeholdsbehov, god bygningsmasse og alle spesialfunksjoner inkludert i skolebygget. Vi vet at andre skoler leier lokaler til spesialrom og kroppsøving, og lurar på om dette fører til kunstig lavt investeringsbehov for disse skolene i saksgrunnlaget.
- **Lokalsamfunn:** Skolen er et nav i frivillighet og aktivitet. Nedleggelse vil svekke tilhørighet, engasjement og aktivitetstilbud for barn og unge.

¹ Bolystgruppe oppvekst består av representanter fra FAU ved Kvam skole, Følling barnehage, Kvam barnehage, Kvam IL, Følling IL, Rygg IL, Kvam og Følling sanitetsforening, Kvam og Følling musikkorps, Kvam bygdelag og Kvam skytterlag

- **Etterbruk:** Vi har vanskelig for å se realistiske alternativer for etterbruk av skolebygget. Riving vil være lite bærekraftig.
- **Bolyst og framtid:** Det er tegn til økt tilflytting og behov for skole i framtiden. Prognoser bør ikke være eneste beslutningsgrunnlag.

2. Innspill til del 1 – Forskrift om skolekretsgrenser

Steinkjer kommune ønsker innspill og/eller forslag på:

a. forskriftsteksten

b. kart (barnetrinn og ungdomstrinn. Geografi, topografi, nabolag/grend og farlig skoleveg)

c. konsekvenser av de foreslåtte skolekretsgrensene, ved å beholde dagens skolestruktur, sett opp imot de skolekretsgrensene som praktiseres i dag (kart)

1a – Forskriftsteksten

Vi har ingen kommentarer til forskriftsteksten.

1b og 1c – Kart og konsekvenser av de foreslåtte skolekretsgrensene

Om tallgrunnlaget som brukes i høringen: I vedlegget «kommuneøkonomi», tilhørende del 2 av høringen, står det i tabellen for Kvam skole at en endring i grensene slik det er foreslått vil føre til 42 færre elever ved Kvam skole. Vi stiller oss undrende til tallmaterialet og måten dette framstilles på. I tabellen synliggjøres elevtallet ved skolen per august 2025 (65) sammen med informasjon om at en endring i kretsgrenser vil føre til en reduksjon i elevtallet med 42 elever. Nyansen som ikke kommer godt nok fram, er at den beregnede reduksjonen gjelder for **alle kull født 2010-2025**, og ikke bare dem som er elever per august 2025. Vi forstår heller ikke hvorfor kullene 2010-2012 blir regnet med i dette grunnlaget, siden de gikk ut fra Kvam skole for ett til tre år siden. Vi mener det er misvisende både å inkludere disse tre kullene i tallgrunnlaget, og å ikke synliggjøre bedre at kullene 2020-2025 ikke har begynt på skolen ennå. I oversikten ser det ut som elevtallet på Kvam skole ved en endring i kretsgrenser kun vil være (65 minus 42) 23 elever. Dette er en tvilsom framstilling, som vi mener fører til «følgefeil» når man ser på tabellene i vedlegget om kommuneøkonomi uten å vite om denne nyansen i tallgrunnlaget. For ordens skyld vil vi også nevne at det er 69 elever ved Kvam skole skoleåret 2025/2026, ikke 65.

Et av punktene i oversikten i høringsdokumentet over sentrale mulige endringer som følge av forskrift om skolekretsgrenser (der alle dagens skoler består), er at «Følling blir delt mellom Egge barneskole og Kvam». Med de foreslåtte grensene som skisseres i kartet, blir Kvam skolekrets og grenda Følling delt mellom fire skoler: Kvam, Egge, Binde og Beitstad. Det er ikke ønskelig å dele kretsen hverken i to eller fire.

Sem skole ble nedlagt i 2012, og elevene ble flyttet til nybygde Kvam skole. I årene etter nedleggelsen har bygdene gjort en stor jobb med å bygge sammen de tre grendesamfunnene i skolekretsens (Øvre Kvam, Kvam og Følling). Idrettslagene har utstrakt samarbeid i sitt tilbud for barn og unge, i likhet med øvrige lag og foreninger (for eksempel korps og skytterlag). Det vil være svært uheldig å splitte ei grend og et lokalmiljø i to (eller fire) på denne måten. En konsekvens vil være at barn som geografisk bor nærme hverandre i Følling går på ulike skoler. Topografien i Følling gjør at elever som potensielt flyttes til annen skolekrets, får betydelig lenger vei til fritidsaktiviteter og felles samlingspunkter i ny skolekrets.

De boligene som ligger langs Røseggvegen til og med Melhusaunet er tenkt flyttet til Beitstad. Det er snakk om ti boliger som ligger på den flate strekningen før man skal kjøre opp bakken mot Røsegg. Rent topografisk ligger disse boligene adskilt fra øvrige boliger på toppen av bakken og videre bortover Røseggvegen. Det er fra disse boligene cirka ti km til Vellamelen og Beitstad skole. Det er kun to km lenger til Kvam skole. Fra disse boligene blir det også cirka ti km til barnehage og idrettsanlegg i Beitstad. Til sammenligning er det under tre km til barnehage og idrettsanlegg i Følling. Selv om elevene går på Kvam skole, foregår mye fritidsaktiviteter og felles samlinger i Følling.

Trafikksikkerhet vil også være en faktor. Mange av elevene som bor i den delen av Følling som vil tilhøre Egge barneskole, har gangveg mot barn som hører til Kvam skolekrets, men ikke mot nye klassekamerater. De vil være helt avhengig av skyss for å møte medelever utenom skoletid. Dette kan påvirke mulighetene for tilhørighet og fellesskap i ny skolekrets. Fotballanlegget Semsmyra i Følling er et viktig samlings- og aktivitetspunkt for barna i hele Kvam skolekrets, og man kommer seg dit fra begge retninger på gang- og sykkelveg.

Uavhengig av om Kvam skole består eller ikke, vil det være ønskelig ut fra dimensjonen med nabolag/grend at hele grenda Følling forblir i en skolekrets som i dag.

Når det gjelder forslag til nye kretsgrenser for ungdomsskolene, vil det framlagte forslaget (gitt at Kvam skolekrets forblir uendret fra i dag) føre til at elevene langs Dalsvegen som går på Kvam skole vil søgne til en annen ungdomsskole enn de øvrige elevene ved Kvam skole. Vi regner med at dette et av eksemplene der det vil bli justert og korrigert når grensene er vedtatt, men vi vil understreke viktigheten av at skolekrets for ungdomsskole ikke fordeler en barneskolekrets på ulike ungdomsskoler.

3. Innspill til del 2 – Framtidig skolestruktur i Steinkjer kommune

Steinkjer kommune ønsker innspill og/eller forslag på:

- a. fremtidig skolestruktur basert på alternativer for hver skole, skissert i saksvedlegg*
- b. de ulike perspektivene i kunnskapsgrunnlaget (barns beste, kvalitet, kommuneøkonomi og lokalsamfunn)*
- c. etterbruk dersom skole(r) blir lagt ned*
- d. tiltak som kan styrke lokalmiljøer ved endringer i skolestruktur*
- e. andre relevante faktorer/innspill knyttet til framtidig skolestruktur*

2a – Fremtidig skolestruktur basert på alternativer for hver skole, skissert i saksvedlegg

Vi ønsker at Kvam skole skal bestå, og at dagens skolekretsgrenser for Kvam består eller utvides.

Dersom Kvam skole blir nedlagt, ønsker vi at skolekretsen i sin helhet flyttes til Egge barneskole, i stedet for å deles mellom flere skoler etter nærscoleprinsippet.

2b – De ulike perspektivene i kunnskapsgrunnlaget (barns beste, kvalitet, kommuneøkonomi og lokalsamfunn)

FAU ved Kvam skole påpekte i et [leserinnelegg i Trønder-Avisa november 2024](#) at administrasjonen i tidligere prosesser rundt skolestruktur har sett på sektor skole for isolert, kun basert på økonomi, og helt løsrevet fra andre momenter som sosial bærekraft, lokalsamfunn, folkehelse og frivillighet. I denne runden synes vi saksgrunnlaget er ryddig og balansert, og det er bra at temaet blir løftet uten at det er i tilknytning til en budsjettprosess.

FAU ved Kvam skole gjennomførte høsten 2024 en spørreundersøkelse blant skolens foresatte, for å samle deres innspill til den pågående prosessen om skolestruktur. Ordet «trygt» går hyppig igjen når foresatte beskriver Kvam skole. Andre punkter som ble trukket fram var et godt læringsmiljø, godt skole-/hjem samarbeid, godt og oversiktlig skolemiljø, og ansatte som ser barna. Kvam er en liten skole med ansatte som kjenner barna, og elevene kjenner alle de ansatte. Foresatte trekker også fram at elevene lærer seg å omgås både eldre og yngre elever i større grad enn på en stor skole som et fortrinn.

Skolen har et godt samarbeid med både Følling barnehage og Kvam barnehage, noe som fører til trygg oppstart for førsteklassingene.

Skoleskyss og rett til fritid blir belyst i vedlegget om barns beste. Nordlandsforskning og forskning innen fysioterapi viser at skoleskyssbarn har flere helseplager og dårligere

forutsetning for læring enn andre barn, og dette øker med lengden på skoleveien. Elever med lang reisevei til skolen har oftere helseplager som ryggsmarter, stivhet i hofter, kvalme og hodepine. De får også mindre søvn på grunn av tidlig start på dagen, og redusert fritid fordi de kommer senere hjem. Kvam er en langstrakt skolekrets. Om Kvam skole blir nedlagt og elevene flyttes til Egge, kan 6-åringer få en reisevei som kun er få kilometer unna å utløse borteboerstipend dersom eleven hadde gått på videregående skole (40 km). Elevene i Øvre Kvam vil få forlenget reisetid hver dag, noe som etter vår mening er det motsatte av barnets beste. Nordlandsforskning sin rapport stiller spørsmål ved om kortsiktige økonomiske innsparinger ved skolenedleggelse kan føre til økte offentlige utgifter til helse og trygd på sikt.

Kvam skole har hatt gode resultater på nasjonale prøver de siste årene. Vi mener dette underbygger at kvaliteten ikke nødvendigvis henger sammen med skolens størrelse. Kvam skole har et godt arbeidsmiljø, lavt sykefravær, lite vikarbruk og god skoleledelse – alt dette er med og bidrar til godt og trygt læringsmiljø.

Kvam skole har fått gode tilbakemeldinger fra sektor skole i de årlige dialogmøtene, for godt arbeid over flere år. Skolen tar tak i resultatene fra ståstedsundersøkelsen på en systematisk måte, og setter inn gode tiltak diskutert fram i det faglige fellesskapet.

Elevrådet arbeider godt, brukes aktivt og blir hørt i sine innspill. Spesielt annerledesdagene det siste skoleåret har blitt lagt merke til og brukt som eksempel på både god elevmedvirkning og alternativ skoledag.

Lene Nyhus og Yngve Nordkvelle ved Høgskolen i Innlandet legger fram sju spissformulerte argumenter i kronikken [Elever fra små skoler gjør det bedre på skolen enn elever fra større skoler](#) i Nationen. Vi kjenner igjen både «storbygda» (Øvre Kvam, Kvam og Følling), og Kvam skole i disse punktene:

- 1. Elever fra små skoler gjør det bedre på skolen enn elever fra større skoler. Flere av årsklassene fullfører flere år i utdanning. Stor lærertetthet gir elevene mer individualisert og tilpasset opplæring, og lærerne i små skoler viser større ansvarlighet overfor foreldre og skolens ledelse. De kjenner seg også mer verdsatt enn lærere ved store skoler.*
- 2. Lærernes profesjonalitet øker ikke med skolens størrelse. Mange land har en stor andel små skoler, fra Færøyene til Australia, og er stolte av sine innovative og små lærergrupper. Store kollegier øker sjansen for klikkdanninger og spesialisering, og ikke minst mer og kostnadsdrivende administrasjon, fagforeningsarbeid og hierarkier.*
- 3. Elever som trøler i små skoler, sliter enda mer i store skoler. I et land som Norge fører dette til mer kostnadsdrivende spesialundervisning. I små skoler får de mer oppmerksomhet og støtte i inkluderende skolemiljøer.*

4. *Mobbing og sosial utvikling varierer systematisk med lærertetthet og tilsyn, omsorg og oppmerksomhet fra lærerne. Elever på små skoler har flere venner utenom egen klasse, deltar mer i organisasjonsliv og fritidsaktiviteter, kjenner seg sterkere knyttet til skolen og kjenner flere voksne som de møter på varierte arenaer.*
5. *Innsparingen ved skolesammenslåing er ofte fiktiv. Budsjettene kommuneadministrasjonene presenterer er ofte nok til å overbevise politikere om beslutninger de kanskje ikke liker. Regnskapet, som bygger på det opprinnelige kostnadsoverslaget pluss alle påslagene, behov som dukker opp, og så videre ender som regel med 40 prosent overskridelser.*
6. *Lokalbefolkningen påføres utgiftene ved nedlegging. Foreldre som var aktive i den nære og lokale skolen taper nær sagt all tilhørighet til den store og som regel sentrumsnære skolen. Den sosiale kapitalen svekkes – tiltro til egne krefter og graden av aktiviteter i samfunnshus, bibliotek og andre sentrumsfunksjoner forvitrer. Verdien av boliger synker dramatisk, veier vedlikeholdes dårligere, strøm, telefonnettverk, avløp og så videre skjøttes dårligere fra sentralt hold.*
7. *Folkehelseeffektene er negative. Barn som busses får dårligere kondisjon, og barn med funksjonsnedsettelse risikerer sterkere segregering. Tidstap til bussing, bilsyke og transportens meningsløshet tar tid fra familieliv, oppgaver i hjem og nærmiljø. I samfunn med små skoler er det størst sjans for at tre generasjoner bor i nærheten. Besteforeldre mister kontakter med barnebarn, og gjensidig hjelp til vedbæring og lekser forsvinner.*

Kommuneøkonomi

I saksgrunnlaget står det at «ved en eventuell endring i skolestruktur der det blir færre skoler, vil det største potensialet for innsparing ligge på husleie/FDV (forvaltning, drift og vedlikehold).» Kvam er en av skolene med lavest innmeldt behov og avvik 2025-2028 (vedlegget Skole – kostnadsestimater vedlikehold).

Vedlegget viser også vedlikeholdsplaner i et 10- og 20-årsperspektiv. Tabellen viser at Kvam skole har et summert vedlikeholdsbehov på 15 millioner, og er den barneskolen med tredje laveste investeringsbehov. Kvam skole har alle funksjoner i skolebygget, inkludert flerbrukshall. *Skolebruksplan 2020-2035* for Steinkjer kommune, viser at flere andre skoler leier spesialrom og areal til kroppsøving i lokaler utenom skolebygget. Vi lurte på om dette er medregnet i estimatene over framtidige vedlikeholdsbehov, og i det totale kostnadsbildet. Om ikke, vil det føre til kunstig lave tall for flere skoler – for eksempel Binde, Henning og Ogndal.

Steinkjer kommune leier ut flerbrukshallen ved Kvam skole til idrettslagene i grenda, til aktivitet for både barn og voksne. Vi er veldig glade for å ha så gode treningsfasiliteter i

nærmiljøet. Så vidt vi kan se, er det ikke tatt med i beregningene at kommunen også har en inntektsside ved Kvam skole gjennom utleie, samt at utleie til eksterne fører til økt slitasje og dermed økte utgifter til vedlikehold.

Som dere vil se i punkt 2c, har vi vanskelig for å se muligheter for etterbruk av skolebygget dersom Kvam skole blir lagt ned. Ut fra et bærekraftperspektiv vil det være oppsiktsvekkende om ikke Kvam skole med sin relativt nye og oppdaterte bygningsmasse skal bestå.

Lokalsamfunn

Skolens betydning i lokalsamfunnet og effektene av eventuelle nedleggelser beskrives godt i vedlegg til saksgrunnlaget. Vi viser igjen til vårt leserinnlegg i Trønder-Avisa, der vi skriver om sosialt bærekraftige samfunn – samfunn preget av tillit, trygghet og tilhørighet, og som fremmer en samfunnsutvikling som blant annet setter menneskelige behov i sentrum og legger til rette for deltakelse og samarbeid.

Kvam skole har et tett og godt samarbeid med frivilligheten i grenda. Kvam og Følling sanitetsforening bidrar med flere skolelunsjer gjennom året, og økonomisk tilskudd til innkjøp av utstyr til praktisk undervisning. I tillegg har saniteten tilbudt seg å hjelpe til i skolehverdagen, blant annet for å få flere hender i praktiske fag. Skolen samarbeider også med Kvam skytterlag, Kvam IL og korpset. Dette gir elevene muligheter til å prøve skytesporten i skoletiden, korpselvene får instruksjon i skoletiden med instruktører fra kulturskolen, og elevene har tilgang til gode anlegg for fysisk aktivitet og lek.

Skolens beliggenhet med umiddelbar nærhet til Kvamsåstrappa, Kvam stadion, Skoleparken (Steinkjers største park), flotte turområder og ikke minst Snåsavatnet, senker terskelen for å få til turdager og andre annerledesdager i skolens regi.

Storgrenda Kvam (Øvre Kvam, Kvam og Følling) har jobbet godt etter nedleggelsene av Rygg skole (2001) og Sem skole (2012). Idrettslag og andre lag og foreninger samarbeider på tvers av de tidligere bygdegrensene, og har ført til at skolekretsen har blitt mer samkjørt etter store strukturelle endringer. Et eksempel på dette er at vi har felles 17. mai-tog med utgangspunkt i skolen.

De tre idrettslagene i grenda, Rygg IL, Kvam IL og Følling IL, samarbeider tett – i praksis som ett idrettslag for ungene og ungdommene i Kvam skolekrets. Idrettslagene vil i stor grad kunne legge til rette for det samme tilbudet til sine voksne medlemmer uavhengig av skolestruktur, men det blir vanskeligere å tilby aktivitet for de yngste dersom de ikke går på skole i bygda. Idrettslagenes rolle som en del av «limet i bygda» vil bli mer krevende om en stor del av medlemsmassen finner sin tilhørighet sammen med medelever i andre idrettslag i ny skolekrets. Dette vil kunne påvirke lokalmiljø og

tilhørighet i et lengre perspektiv, noe som saksgrunnlaget også berører. Endring i skolestrukturen, og i verste fall en splitting av skolekretsen i flere deler, vil få konsekvenser for barnas «nærmiljøfaktor». Hva blir igjen av aktivitet dersom de fleste velger å kjøre til arenaer andre steder enn i lokalmiljøet for aktivitet? Vi vet at ikke alle familier ønsker eller har mulighet til å prioritere dette, noe som kan føre til flere inaktive barn. Våre idrettslag får dem «akkurat» med, mye fordi aktiviteten er i nærmiljøet og fordi barna kjenner de frivillige voksne. Vi legger til rette for å ha med så mange som mulig fordi laget trenger alle for å få det til å gå rundt, og fordi det er mulig i klubber som våre å være aktiv lenger opp i klassene selv om man ikke er blant de beste. Mangfoldet og bredden i Følling, Kvam og Rygg idrettslag har stor betydning for ungene, og vi vet av erfaring at mange barn henger med i fotballen i opptil flere år lenger hos oss enn om de hadde spilt i en større klubb.

Som mange kommuner har Steinkjer en utfordring knyttet til utenforskap, noe som utgjør en stor helserisiko. Det å ha muligheten til å delta i idrett og oppleve mestring lenger opp i årsklassene, kan føre til at man er mer aktiv også i voksen alder og kan bruke idretten som en arena for nettverksbygging. Dette underbygges også av forskning som viser at aktivitetsnivået som barn og ungdom avgjør hvor aktiv man er i voksen alder. Resultatene fra FAU sin undersøkelse blant foresatte (som vi viste til tidligere) viser at Kvam skole har egenskaper som kan virke som forebyggende faktorer mot utenforskap.

2c – Etterbruk dersom skole(r) blir lagt ned

Kvam skole er et av de nyeste barneskolebyggene i Steinkjer kommune. Vi har en flerbrukshall og en innendørs skytterbane i tilknytning til skolen, og begge blir flittig brukt. Vi har utfordringer med å se muligheter for eventuell etterbruk dersom skolen blir lagt ned.

Kvam barnehage SA drives fra forholdsvis nyrenoverte utleielokaler i Kvam grendehus, og storgrenda Øvre Kvam, Kvam og Følling har allerede fire forsamlingshus (inkludert gamle Rygg skole som nå driftes av frivilligheten som Rygg bygdasenter).

Driften ved Kvam eldresenter ble avviklet i 2024, og bygdelaget har en bolystgruppe som jobber med å fylle denne bygningsmassen med innhold. Vi tror det kan bli krevende å skulle fylle et tomt skolebygg i tillegg.

Kvam IL har i utgangspunktet ikke noe ønske om å ta over eierforholdet til flerbrukshallen.

Å rive bygget for en tilbakeføring til landbruksareal vil i det store bildet være lite bærekraftig siden bygget kun er 13 år gammelt.

2e – Andre relevante faktorer/innspill knyttet til framtidig skolestruktur

Prognoser er bare prognoser – Kvam hadde en økning i antall barn etter at den nye skolen stod ferdig i 2012, og skolen måtte utvides i 2015. Det har de siste årene vært en nedgang i elevtall over tid i Kvam som i resten av kommunen, men tallene svinger. Vi har grunn til å tro at befolkningsutviklingen i Kvam vil gå oppover i takt med potensiell bygging av leiligheter med tilhørende tilflytning fordi det blir ledige hus. Vi vet at det er flere i etableringsfasen som ønsker å flytte til Kvam, men at det for tiden ikke finnes ledige hus å kjøpe.

Følling barnehage har de siste årene hatt stor økning i antall småbarn. Dette kan også påvirke prognosene i positiv retning for Kvam skolekrets.

Kilder:

Leserinlegg i Nationen av Lene Nyhus og Yngve Troye Nordkvelle ved Høgskolen i Innlandet, «Lokalbefolkningen påføres utgiftene ved nedlegging»:

[Skolenedlegging, Skolepolitikk | Elever fra små skoler gjør det bedre på skolen enn elever fra større skoler](#)

Rapport fra Nordlandsforskning: «Meir skyss – mindre helse? Skulesentralisering i eit helseperspektiv»: [Rapport 7 2015](#)

Rapport fra Norconsult, «Skolebruksplan 2020-2035»: [Skolebruksplan 2020-2035](#)